

Náboženství 1.stupeň

Cíle:

- Učit se vnímat a otevírat celou skutečnost světa, který obklopuje člověka
- Učit děti vnímat svůj život jak v jeho plnosti, tak v jeho rozporech
- Otevírat v dětech základní lidské schopnosti, umožňovat jim získání elementární náboženské zkušenosti a uvádět je do základních křesťanských postojů
- Probouzet a posilovat vztah naděje k trojjedinému Bohu
- V Kristově vtělení, na jeho jednání a učení otevírat dětem lásku Boha k lidem
- Uvádět děti do postojů víry, naděje a lásky
- Zprostředkovávat dětem s ohledem na věcnou a věkovou přiměřenost základní vědomosti o učení církve a o biblické zvěsti
- Povzbuzovat děti k životu z víry a ke zodpovědnému jednání (formace svědomí, výchova k hodnotám)
- Podněcovat děti k různým formám osobní modlitby a uvádět je do základních modliteb církve (výchova k modlitbě)
- Doprovázet děti na cestě do života ze svátosti (výchova k svátostem)
- Stavět vztahy k jiným věřícím, zejména ve farnosti a otevírat přístup k církvi
- Vnímat svátky církevního roku, motivovat děti k jejich společnému slavení
- Uvádět děti do tolerance a ohleduplné pozornosti vůči lidem jinak smýšlejících, rozvíjet ekumenické postoje
- Ukazovat sílu křesťanství, jak se projevila v jeho dílech v našem kulturním okruhu
- Povzbuzovat děti k životu a učení pod horizontem sjednoceného světa

Obsah:

- Rozvoj **základních lidských sil**, jako je radost, schopnost úžasu, vděčnost, důvěra. Rozhodující není jen tyto síly pouze probudit, ale naučit děti je vyjadřovat prostřednictvím řeči, zpěvu, tance, darování, symbolů atd. tak budou dány předpoklady, za nichž mohou děti utvářet svoje vztahy k sobě samým, k bližním a k Bohu.
- Uvádět děti k transcendentnímu Bohu. Pro tento úkol jsou podstatnými výrazovými formami symboly. Ukazují na skutečnost, která je za nimi samými, která není bezprostředně vnímatelná. **Výchova k symbolům** má za úkol především cvičení jako pozorování, vyprávění, naslouchání, jednání..to má pomoci, aby děti lépe porozuměly řeči náboženských symbolů (ve vztahu k tématům se nabízejí především symboly jako světlo, voda, cesta a chléb).
- Dalším prvkem je **vyprávění**. Je v něm obsaženo naslouchání i mlčení, přemýšlení, rozmluvy i jednání. Tím poskytujeme možnost vícedimenzionálního učení (tedy neoslovuje pouze rozumovou stránku dítěte, ale i city a připravenost k jednání). Dětem se tak otevírá prostor, aby vnesly do vyučování i svoje představy, obtíže a úzkosti tím, že se mimoděk ztotožňují s hrdiny příběhů. I Boží spásonosné jednání vůči člověku bylo v dějinách lidmi předáváno tímto způsobem. Proto má i v dnešní výuce náboženství narativní kultura úzkou souvislost s historií Boha s lidmi.
- Postup **od dětské zkušenosti k víře církve** nabízí dětem majícím znalosti, aby jim lépe porozuměly a hlouběji je prožily, ostatní děti do těchto znalostí uvádí.
- Správné **zacházení s biblickým textem**. Dětské setkání s biblickým poselstvím vyžaduje množství metod (vyprávění, hra, rozhovor, obrazové zpracování apod.) a znalosti o zemi a lidech v biblických dobách, ale i elementární porozumění biblické řeči.
- **Výchova k modlitbě** je stálou úlohou předmětu. Modlitba je lidská odpověď na Boží jednání a děje se různými formami (chvála, dík, prosby), které vycházejí z naslouchání, úžasu či otázek a dospívají ke slovům, k písním, gestům nebo k tanci. Základní modlitby (znamení kříže, Otče náš, Zdrávas,

vyznání víry), žalmy, zpěvy pocházejí z modlitebních pokladů církve. Jejich obsah není dětem často jednoduše srozumitelný. Má jim být zprostředkován postupně, tak se rozvíjí jejich náboženské znalosti.

- **Svátky a slavnosti** jsou výrazem vnitřní radosti a vnitřního zasažení a tvoří intenzivní a celistvý přístup ke křesťanskému životu. Patří k okruhu dětských zážitků, přibližují Boží zjevení především řečí citů, přičemž spojují individuální zážitky se zážitky celého slavicího společenství. Proto je důležité zavádět prvky svátků a slavností do výuky předmětu náboženství. Během všech ročníků jsou spojeny s **církevním rokem**, zvláště vzhledem ke slavení neděle a hlavních svátků ve farnosti. Zde se nabízí možnost spolupráce s rodiči. Podobnou příležitostí jsou svátky svatých, jimž odpovídají často místní náboženské zvyky (sv. Mikuláš apod.)
- Výchozím bodem křesťanské **formace svědomí** je důvěra v ochrannou Boží lásku, která předchází každé lidské jednání.. to má vést člověka v jeho životě k odpovědné svobodě před Bohem. učitel náboženství doprovází a posiluje rozvoj svědomí, v němž společně s dětmi hledá Boží slovo a v něm návod k životu podle Boží vůle. Toto poznání se děje z počátku pomocí zachycení běžných skutečností. Náhled, co je dobré a co je špatné, je rozvíjen pomocí konkrétních činností. Je potřeba dětem otevřít přístup k osobnímu rozhodnutí pro křesťanské hodnoty. Děti potom budou schopny také svoje jednání kriticky hodnotit. je potřeba především probouzet a cvičit základní postoje křesťanského života: naslouchání Božímu slovu, víra, důvěra, láska k Bohu, k sobě samému a k bližním, připravenost odpouštět. V rámci výchovy svědomí má zvláštní význam učení církve. Zde je důležité, aby si jak děti, tak učitel navykly sdělovat navzájem své zkušenosti s tím, co se jim podařilo a co ne, v čem se provinily.
- **Výchova ke svátostem** chce vést děti k přijetí svátosti jako slavnosti víry. Je úkolem rodiny, farnosti a předmětu náboženství. Tato spolupráce je zvláště žádoucí u svátosti Eucharistie a u svátosti smíření. Školní výuka nejprve otevírá náboženské předpoklady pro porozumění svátostem jako znamení Boží milosti. V širším smyslu výchova ke svátostem prostupuje celý svět dětí a ukazuje množství znamení (kámen, slunce, strom, cesta), které nás obdarovávají hlubším poselstvím. V setkáních s lidmi děti zažívají, že „věci“, znamení, gesta (stisk ruky, podání ruky, společenství u stolu, společné jídlo, krájení a rozdělávání chleba) hovoří častěji silněji než slova.
- V rámci **výchovy ke svátosti Eucharistie** můžeme děti vést k plnému pochopení této svátosti jen postupně. Předpokladem k tomu jsou důležité základní zkušenosti jako společné slavení, vzpomínky a poděkování, dělení, darování, přijímání, úžas, chvála, prosby.
- **Výchova k pokání** je v počátečním nejširším smyslu nezávislá na uvádění do svátosti smíření. Zkušenosti, z nichž vycházíme, jsou spojeny s blízkostí Boha hřešícím a provinilým lidem. Výchova k pokání se neděje jen prostřednictvím určitých témat, ale je v hodinách náboženství stále přítomná. Svátost smíření jako svátostná forma smíření a odpuštění je dětem otevírána jako radostná zvěst, kterou zprostředkovává církev, v níž jsou zahrnuty i upřímná lítost, předsevzetí a kající smýšlení.
- **Procvičování** je důležitým doplňkem v hodinách náboženství. Musí být nabízeno s ohledem na věk dětí. Patří sem: dětské bohoslužby (bohoslužba slova, slavení Eucharistie, slavení svátosti smíření), příležitost k přijetí svátosti smíření apod. zvláštní pomocí může být předmět náboženství pro **utváření dětské modlitby**.
- Úkolem předmětu je hledat **vztah k farnosti**. Vedle ústřední úlohy přivádění k bohoslužbám a k přijímání svátosti může uskutečňovat i další aktivity.
- Doplňkem výuky má být **spolupráce s rodinou**. Rodičovské zkušenosti jsou pro výuku velmi cennými impulsy. Možné formy: rozhovory s rodiči, večery s rodiči, dopisy rodičům, dny otevřených dveří.
- Spolupráce se školou a jejich vyučujícími.
- Zda použije při práci ve vyučování učitel **učebnice** a v jakém rozsahu, je v případě, že dodržuje tuto navrženou osnovu, věc jeho odborné zdatnosti a osobní odpovědnosti.